

Tiivistymisriskien pienentäminen koneketjujen suunnittelulla

-Osa 2 Tiivistymisriskien pienentäminen alempien rengaskuormien avulla

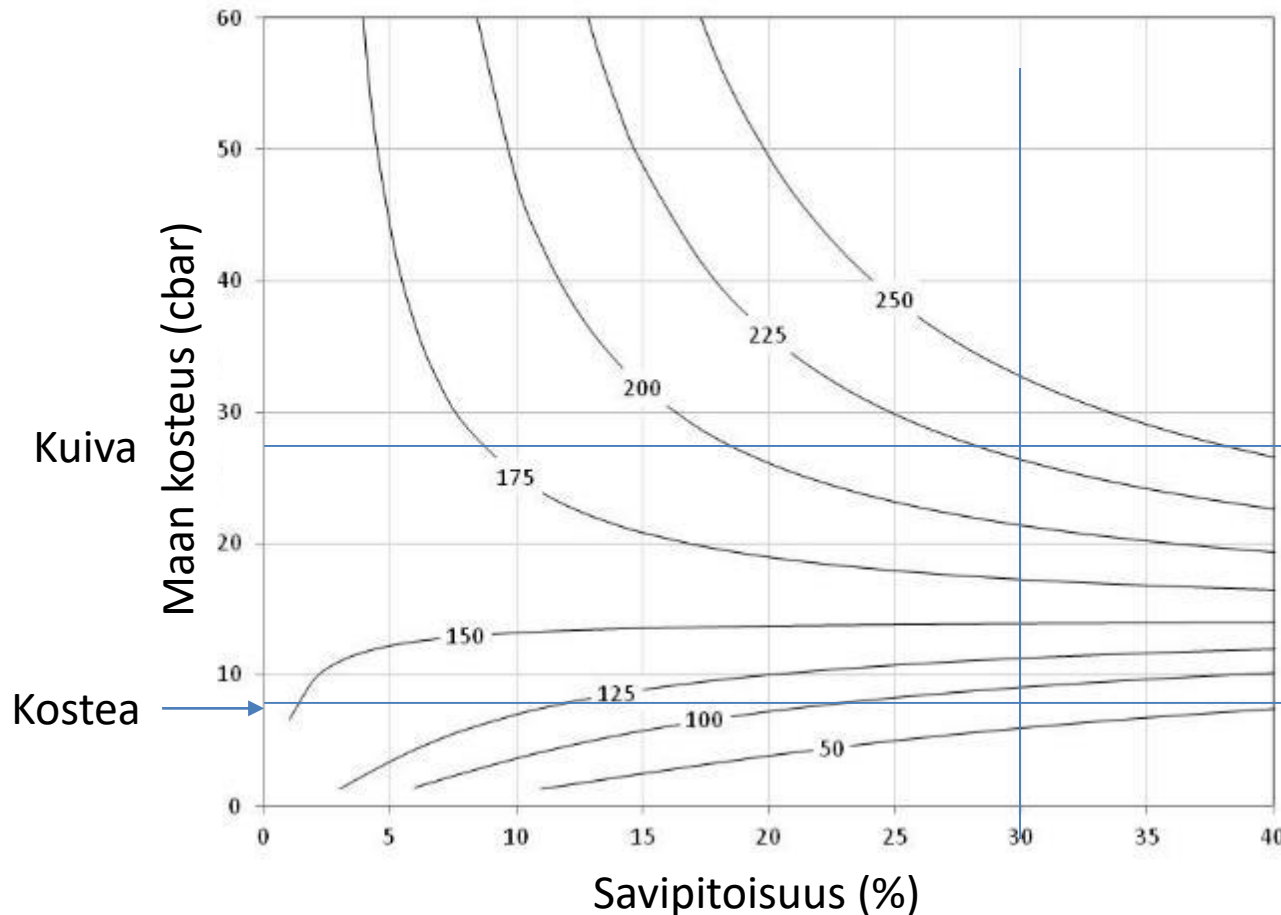
Tuomas Mattila
Helsingin yliopisto, Ruralia-instituutti
2018

Maalaji vaikuttaa maan tiivistymisen kestävyyteen

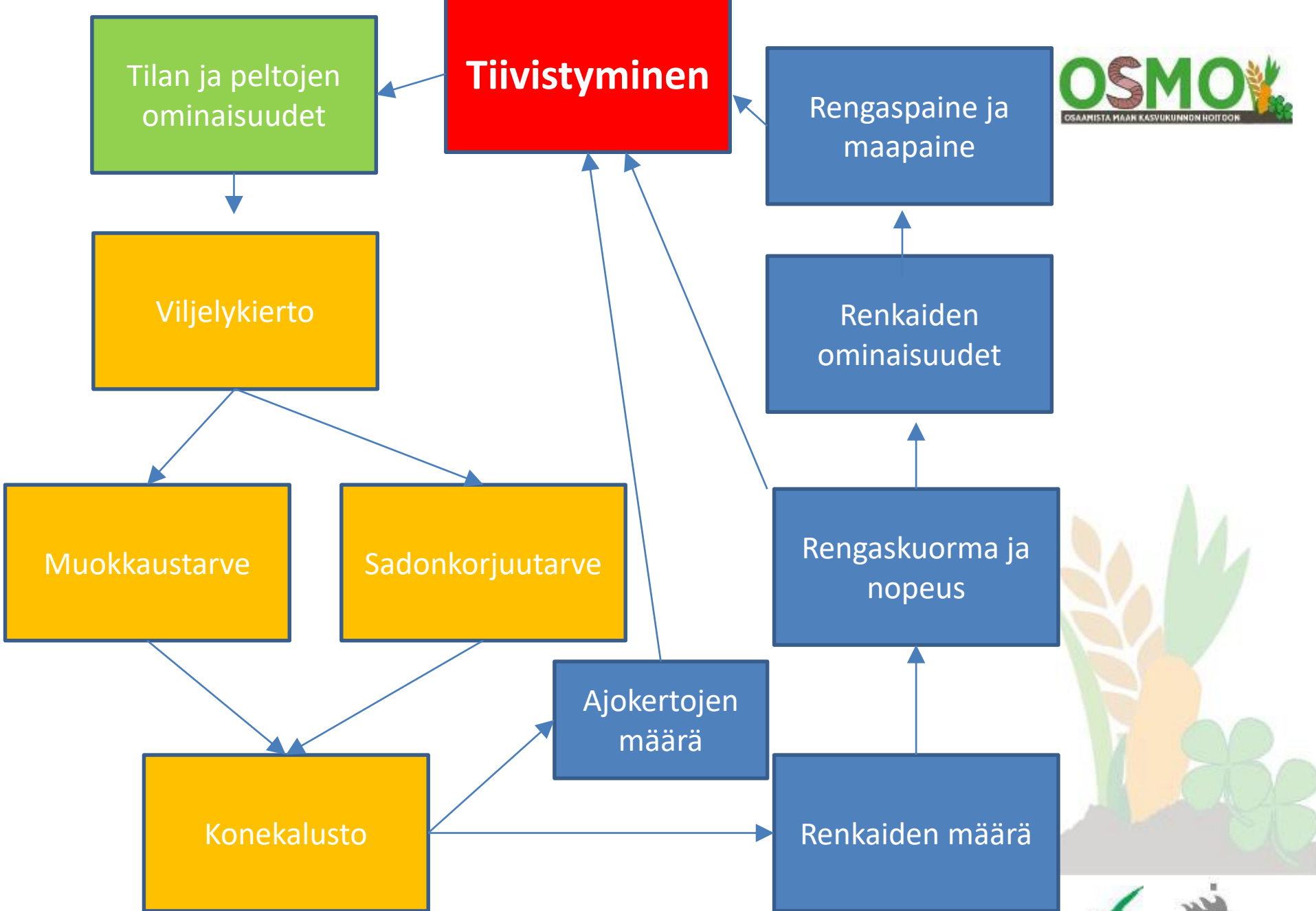
Esikuormitus (kPa), 100 kPa = 1 bar

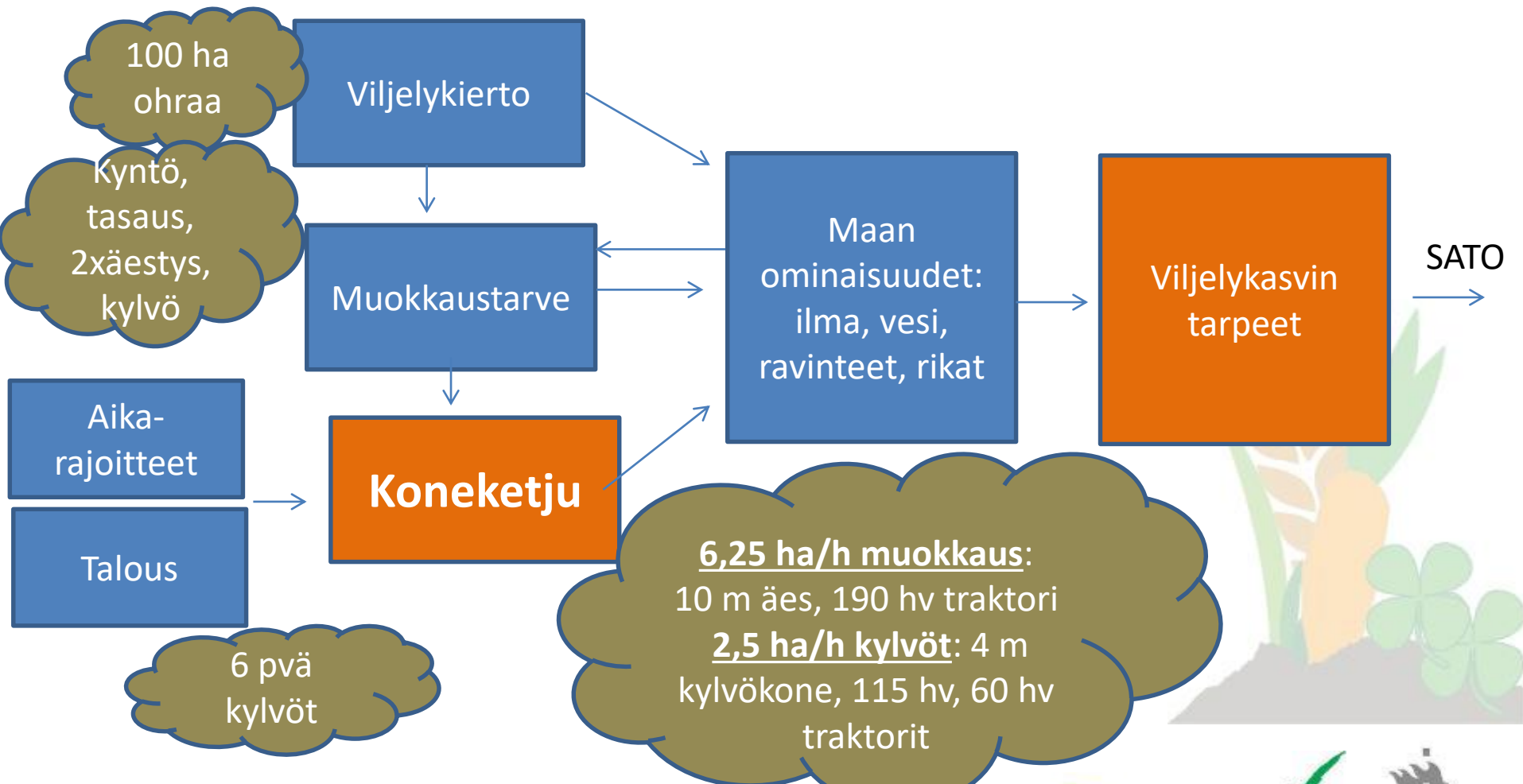
Turvallinen kuormitus noin puolet näistä luvuista.

Alle 0,5 bar kuormituksella harvoin tiivistymistä.

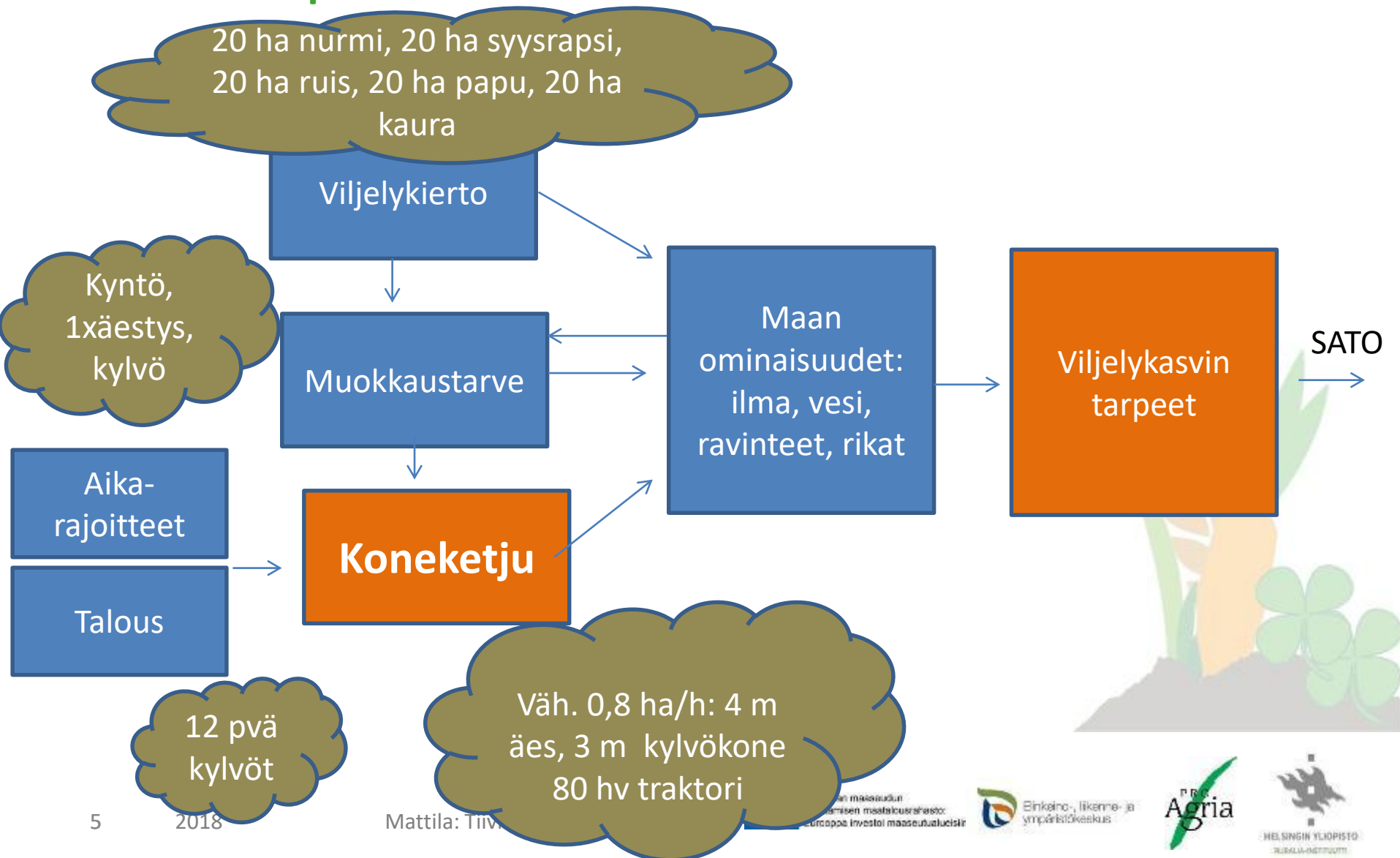

Voiko koneketjun mitoitukseen vaikuttaa viljelykierron avulla?

Monipuolisempi kierto, pienemmät koneet

Koneketjun pullonkaulat

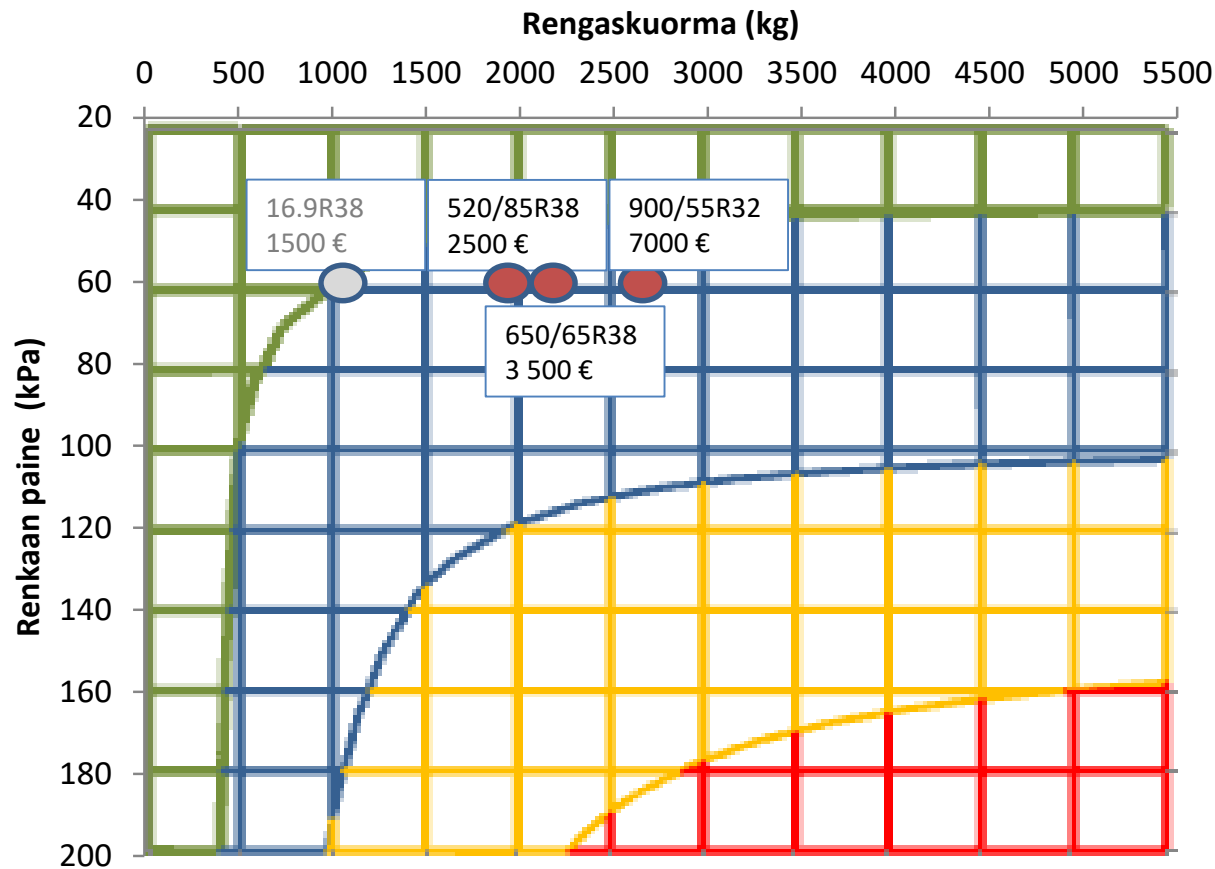
- Raskain ja kiireellisin työvaihe määrittää koneiden koot
- ”Pullonkaulan” avartaminen → kevyempi kalusto
  - Viljelykierron monipuolistaminen → parempi ajallisuus
  - Yhteistyö
    - Urakointi
    - Lietteän tieajon ja levityksen eriyttäminen

Mitä suurempi kuorma, sitä kalliimpi rengas tarvitaan alhaisiin paineisiin

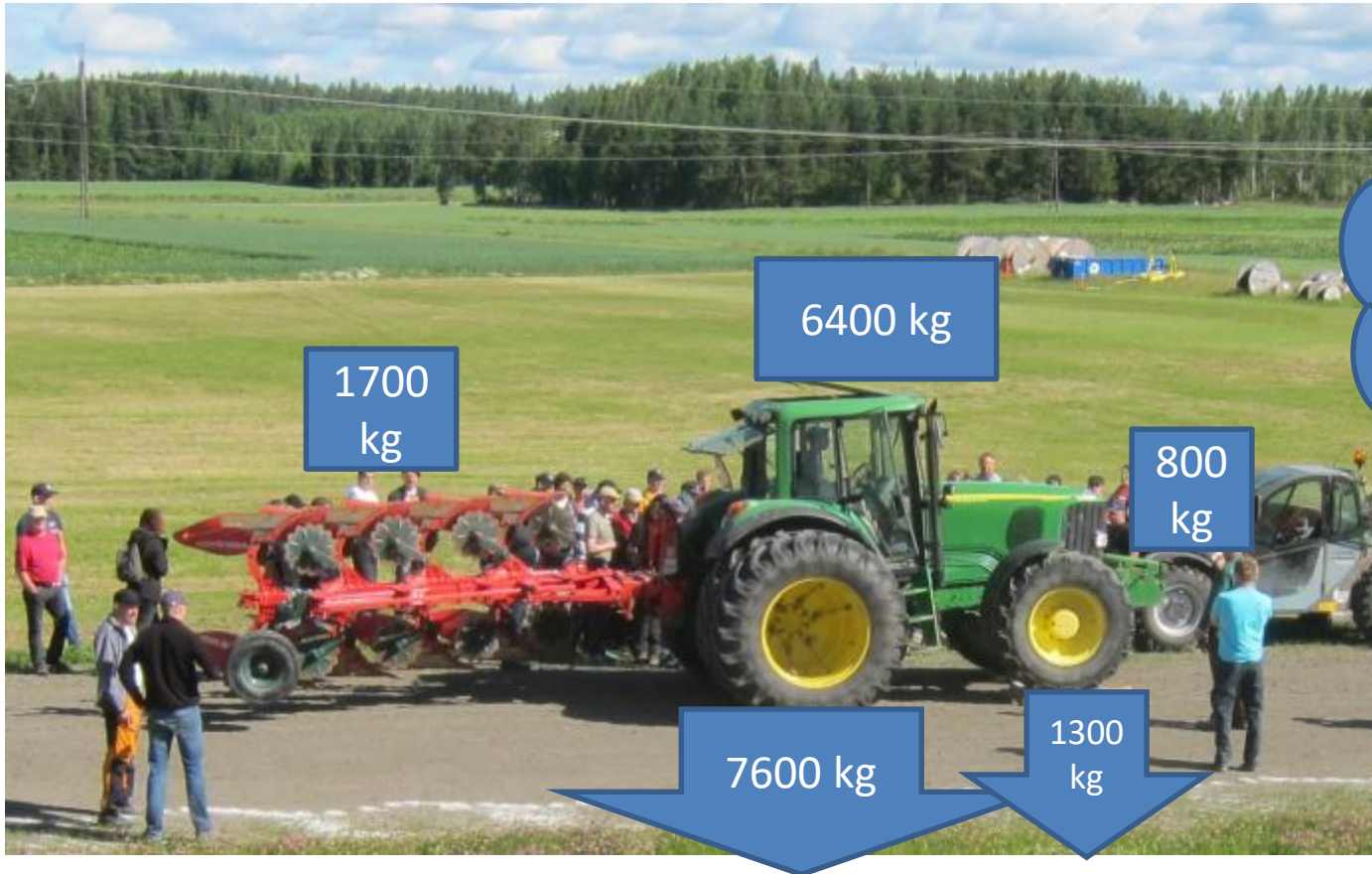
Tiivistymisriski 22 cm

Rengaskuormat ja koneen tasapainotus

- Rengaskuormat riippuvat työkoneesta

Renkaat mitoitettava "pahimman mukaan" → Pullonkaula

Koneiden painot
 $1700 + 6400 + 800 = 8900$ kg

Painojen jakauma taka- ja etuakselille
7600 ja 1300 = 8900 kg

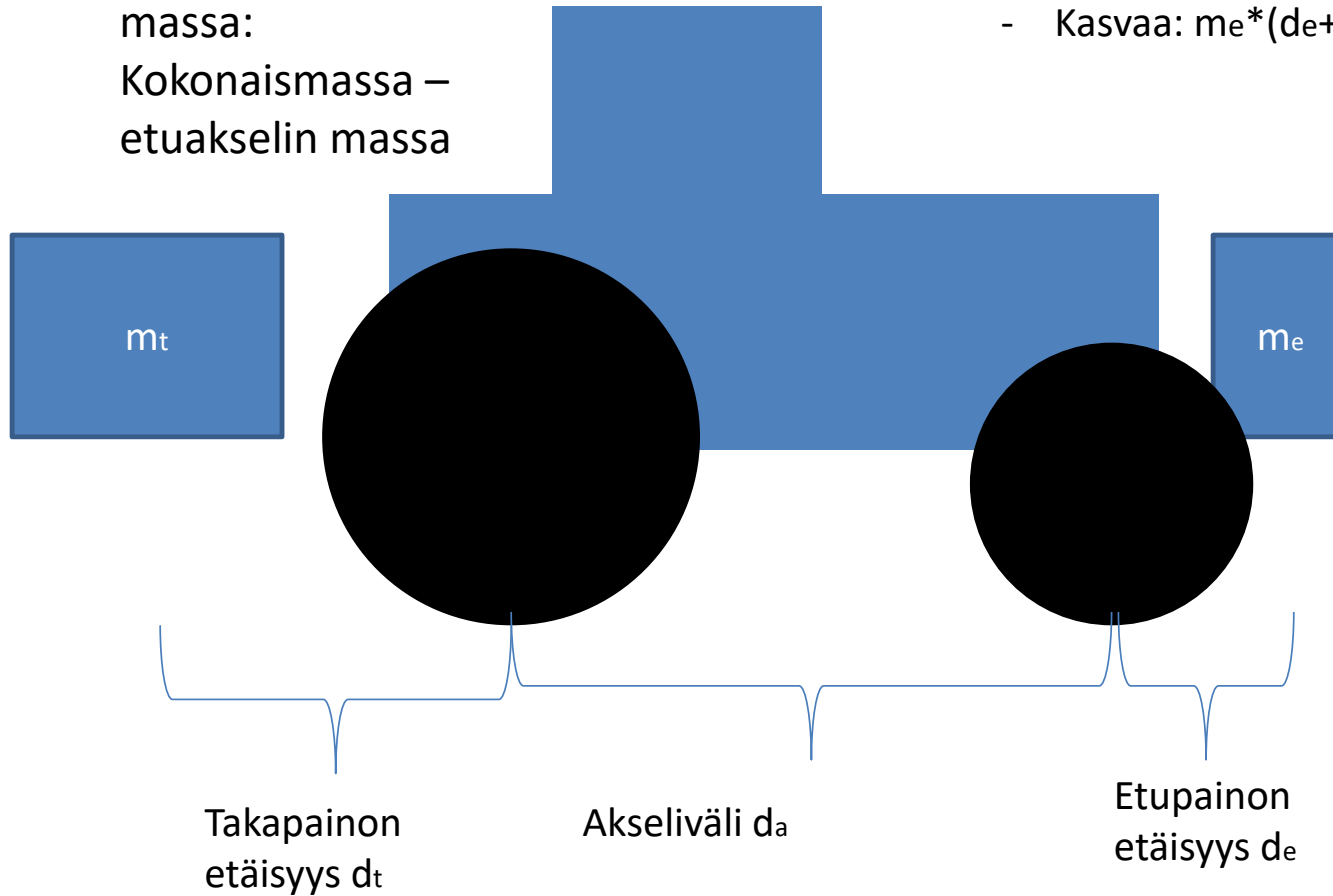

Koneen tasapainotus

Taka-akselin
massa:
Kokonaismassa –
etuakselin massa

Etuakselin massa:

- Kevenee: $m_t \cdot d_t / d_a$
- Kasvaa: $m_e \cdot (d_e + d_a) / d_a$

Laskurilla voi tarkastella nopeasti eri vaihtoehtoja

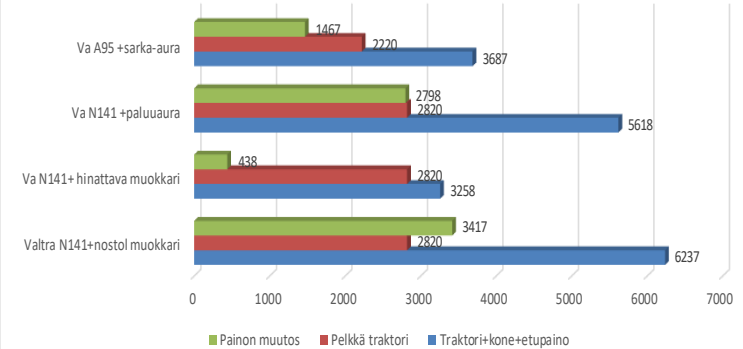

Traktorin rengaskuorma ja etupainon tarve eri koneilla

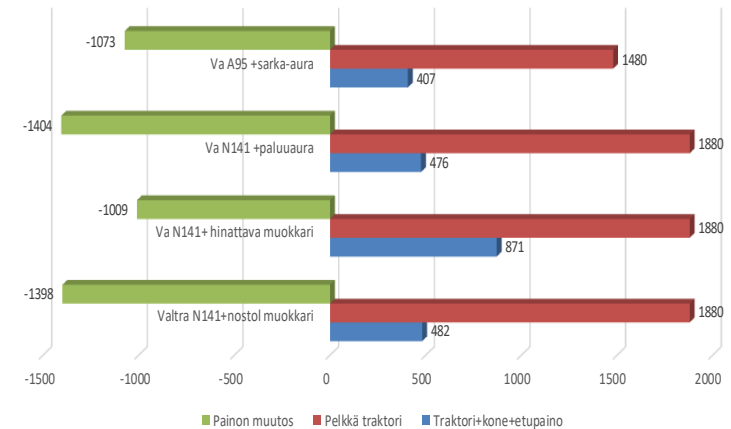

ila	Esimerkki	Versio	Lautsmuokkarien ja aurojen vertailu					
äiväys	6.11.2017	Valtra N141+	nostol muokka	Va N141+ hinattava muokka	Va N141+ paluuaura	Va A95+ sarka-aura		
Traktorin paino	4700 kg	4700 kg	4700 kg	4700 kg	3700 kg			
Nostolaitteen paino	2000 kg	300 kg	1600 kg	800 kg				
Sen keskipisteen etäisyys taka-akselista	2 m	1,1 m	2 m	2 m				
Traktorin etu- ja taka-akselin etäisyys?	2,4 m	2,4 m	2,4 m	2,4 m				
Etuakseli kevenee	1 667 kg	138 kg	1 333 kg	667 kg				
Etupainoja kg	500 kg	0 kg	270 kg	0 kg				
Etupainon etäisyys etuakselistasta	1,2 m	1,2 m	1,2 m	1,2 m				
Etuakselille lisää painoa	750 kg	- kg	405 kg	- kg				
Etuakselin paino tyhjänä	1880 kg	1880 kg	1880 kg	1480 kg				
Kuormittuna	963 kg	1743 kg	952 kg	813 kg				
Jakauma tyhjäpainosta, oltava yli 20 %	20 %	37 %	20 %	22 %				
Traktorin paino koneen ja etupainon kanssa		Pelkkä traktori	Pelkkä traktori	Pelkkä traktori	Pelkkä traktori			
Taka-akselin paino kuormittuna	6237 kg	2820	3258 kg	2820	5618 kg	2820	3687 kg	2220
Etuakselin paino kuormittuna	963 kg	1880	1743 kg	1880	952 kg	1880	813 kg	1480
Kokonaispaino	7200 kg	4700	5000 kg	4700	6570 kg	4700	4500 kg	3700
Takapyöräpaino, 1-pyörin	3118 kg		1629 kg		2809 kg		1843 kg	
Takapyöräpaino, 2-pyörin	1634 kg		889 kg		1480 kg		997 kg	
Etupyöräpaino, 1-pyörin	482 kg		871 kg		476 kg		407 kg	
Etupyöräpaino, 2-pyörin	291 kg		486 kg		288 kg		253 kg	
Renkaat	520/70R38		520/70R38		520/70R38		520/70R34	
Tarvittava rengaspaine, bar	1,6		0,8		1,6		0,8	

Taka-akselipainot, kg

Etuakselipainot, kg

huomio:

linattavalla muokkarilla taka-akselikuorma on miltei puolta pienempi (3258/6237kg) nostolaitemuokkariin verrattuna.

ämä vaikuttaa suuresti tarvittavaan rengaspaineeseen (1,6/0,8 bar).

aluuauralla taka-akselikuorma on noin 2000 kg suurempi kuin sarka-auralla ja 1000 kg kevyemmällä traktorilla.

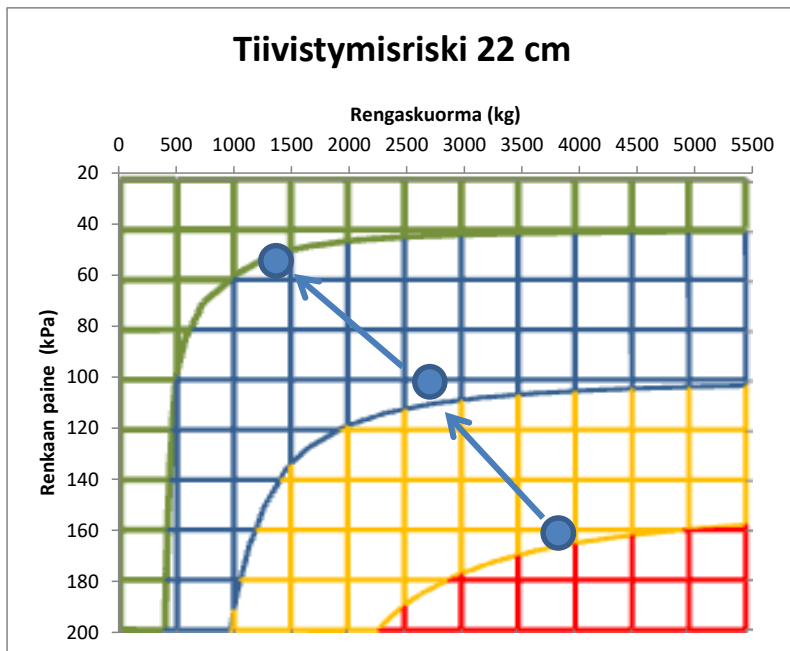
arvittava rengaspaine pienenee oleellisesti käytettäessä kevyttä auraa ja kevyttä traktoria.

aaluuaura vaatii painavamman traktorin käyttöä kuin sarja-aura, jotta aura voidaan kuljettaa pelolle ja kääntää päisteellä.

Keinoja pienentää rengaskuormaa

- Nostolaiteaura: 3800 kg/rengas, 1,6 bar paine
- Vaihdetaan hinattavaan työvälineeseen:
2800 kg/rengas, 1,0 bar
- Laitetaan paripyörät: 1400 kg/rengas, 0,5 bar

Arvokkaat tiedot talteen

Työkone	JD 6300							
Renkaat	Etuakselin renkaat 13.6R28				Taka-akselin renkaat 16.9R38			
	Tiellä <u>25</u> km/h		Pellolla 10 km/h		Tiellä <u>25</u> km/h		Pellolla 10 km/h	
Työ	Rengas- kuorma (t)	Ilman- paine (bar)	Rengas- kuorma (t)	Ilman- paine (bar)	Rengas- kuorma (t)	Ilman- paine (bar)	Rengas- kuorma (t)	Ilman- paine (bar)
1. Kylvö, parip.	0,3	0,4	0,5	0,4	1,5	0,8	1,5	0,8
2. Niittokone	0,7	0,5	0,7	0,5	2,5	1,4	2,5	1,0
3.								
4.								
5.								

Mitä keinoja käytät jo?

- Kynnön vakopyörä pois vaosta: kevytmuokkaus tai sängellä-kyntö
- Koneiden tasapainotus
- Koneiden työleveyden toisiinsa sovittaminen
- Lietteen tiekuljetus ja levitys erilleen
- Renkaiden määrän lisääminen
- Ilmanpaineen säätö työn mukaan
- Renkaiden vaihtaminen parempiin

Tämän kokonaisuuden osat

- Mattila T. Tiivistymisriskien pienentäminen koneketjujen suunnittelulla. 2018.
  - Osa 1 Paljonko maan tiivistyminen maksaa ja mitkä koneet aiheuttavat suurimmat tiivistymisriskit?
  - Osa 2 Tiivistymisriskien pienentäminen alempien rengaskuormien avulla
  - Osa 3 Tiivistymisriskien pienentäminen koneketjujen suunnittelulla. Esimerkkinä Tuorla
- Katso myös: Rajala J. Miten valita paremmat renkaat? 2019

Miten vältän maan haitallisen tiivistymisen maatalousrenkaiden avulla?

2018. T. J. Mattila ja J. Rajala. Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti. Raportteja 175. 41 s.

<https://luomu.fi/tietopankki/tietoa-maatalousrenkaista-ja-maan-tiivistymisesta-raporttiin-koottuna/>

Laskurit maan tiivistymisriskien määrittämiseen

<https://luomu.fi/tietopankki/laskurit-maan-tiivistymisriskien-maarittamiseen/>

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

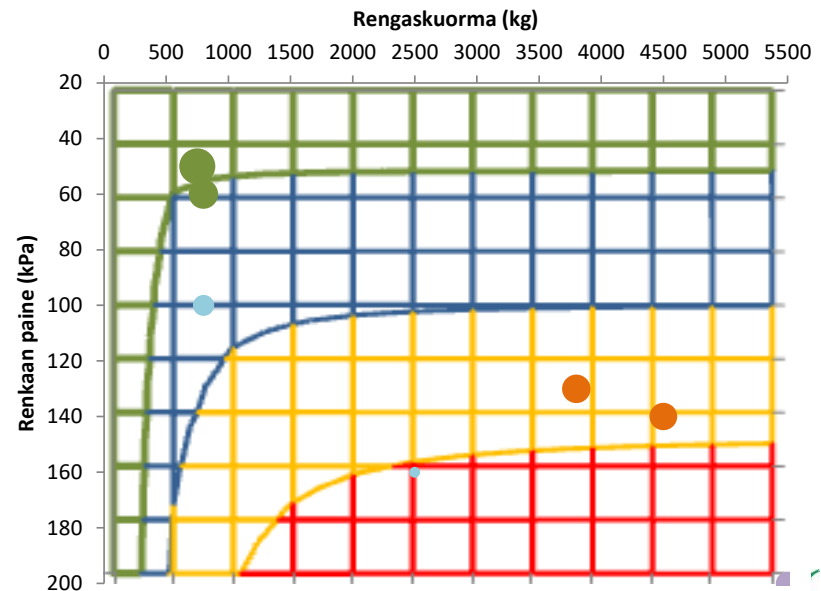
RAPORTTEJA 175

MITEN VÄLTÄN MAAN
HAITALLISEN TIIVISTYMISEN
MAATALOUSRENKAIDEN AVULLA?

TUOMAS J. MATTILA JA JUKKA RAJALA

Tiivistymisriski 15 cm

<https://maan-kasvukunto.fi>